

OPINIÓ

La memòria del gel

Gemma
Busquets
Ros

El vincle que l'arquitecta i fotògrafa italiano-mexicana Cinzia Naticchioni Rojas manté amb Banyoles s'ha intensificat l'últim mes. Amb els edificis, em comenta, tens tot el temps del món. Depens de tu i de la llum d'aquell dia, i si no et convenç hi pots tornar l'endemà. Perquè l'objecte a fotografiar continua allà. Immòbil i estàtic. Especialitzada en la fotografia d'interiors i d'arquitectura, fixant-se en els elements físics, sòlids, però conscient que tot és canviant i efímer, també l'instant que fotografiem, inclosos els edificis, aparentment perdurables, i també les persones que hi retratem cercant una falsa immortalitat, l'artista també té aquesta altra mirada: la que experimenta amb la fotografia, utilitzant tècniques sense càmera, imatges que es modifiquen amb l'exposició a la llum i amb el gel i que esdevenen empremtes.

El vincle amb Banyoles va començar amb una empremta, el d'un nom d'una dona invisible. S'interessava per la identitat industrial de Banyoles, per la fàbrica de Les Saques, per una arquitectura que ja no existeix, quan va topar, tot llegint el cronista Antoni M. Rigau i Rigau, amb Lola Agullé Perpiñà, una obrera i retratista vocacional de les seves companyes i veïns. Em recorda com es va enamorar del personatge i de fer-lo emergir del gel; una fotografia que ja s'ha perdut però que hi era. Em diu, amb certa recança, que ha estat a la inversa: "La noia animada que amb una senzilla càmera, una *ratonera* a la Banyoles de mitjan anys vint sovintejava la rellotgeria Rigau del baixant de plaça", li ha donat visibilitat a ella. El vincle s'ha fet més estret perquè ja no és un nom sinó el d'una quinzena d'extreballedores de Les Saques les que comparteixen les seves vivències. "És difícil retratar els gestos", diu sobre el projecte expositiu i documental, que és un homenatge al col·lectiu inspirat per la mirada de Lola Agullé. Quan m'ho explica penso en aquesta mirada forastera però neta i alliberada de motxilles locals, que entra en una comunitat i hi estableix contactes, relacions i aprenentatges. Penso en les passions dels inicis, de les recerques que comencen per un nom, per saber-ne la història. Penso en la importància de la baula, de la cadena de transmissió. Perquè Lola Agullé retratava les seves companyes i Cinzia li pren la càmera, i deixant la solidesa de les estructures, que ja no existeixen, retrata la fragilitat de la memòria.

El vincle
comença
amb una
empremta,
el d'una
dona
invisible